

Люба мамо,

Тут така справа... Знаю, ти зробиш із цього щось грандіозне, тому що ти ж мама, та ще й зануда, до того ж ти точно не зможеш утриматися й перетвориш цей лист на мем у фейсбуці, а потім ще й картинку з нього вишиєш, бо ти схиблена. Хай там як, мушу визнати: ти мала рацію.

Я не про читання. Мамо, я читаю, бо... люблю тебе, а також тому, що хочу вступити до коледжу. Книжки, які ти мені дала, на дев'яносто відсотків цікавіші, ніж книжки зі шкільної програми. Та, зрештою, вони все одно нудні. Ти знала, що за половиною книжок із твого списку знято фільми? Річ у тому, що фільми кращі, і люди, читаючи книжки, завжди думають: «Господи, ну чому це саме книжка?»

Та попри все ти мала рацію щодо тата.

Якби ж ти бодай трішечки помилялась. Я справді хочу, щоб ти була щаслива, але ж не через правильність твоєї думки. Я хочу, щоб усе було чорне й біле, бо, якщо відверто, так усе зрозуміліше. Легше думати, що в нашій родині все так через те, що тато — жахлива людина. Однак тепер, пізнавши його, напевно не скажу, що він жахливий. Він просто справді дуже складний. Після всього, після останніх трьох місяців, якщо ти мене запитаєш, як наша родина дійшла до такого, навіть не знаю, з чого почати. Мабуть, я скажу щось типу: «Гм... треба тебе спитати».

І те, що я зараз тут, у цій лікарні... Мамо... я ТОЧНО знаю, як тут опинилась. Знаю: це все мої дурні рішення, одне за одним — і ось я тут, у цій палаті, де все пищить, а з рук і носа стирчать ці штуки. І якби можна було щось змінити, то я чинила б зовсім інакше.

Це каяття, так? Те, від чого ти намагалася вберегти мене й Джо, коли тато вперше з'явився цієї весни й ти попросила нас дати йому шанс. Каяття... Аж ось я тут, потопая в каятті, і, можливо, у мене вже ніколи не буде нагоди все виправити. І знаєш, я розумію, як зараз відчувається тато. Не хочу, щоб хтось іще так почувався.

Тому хоч що ти вирішила щодо нього, мамо, нехай буде так. Це твоє рішення. Я не вередуватиму. Я знаю, чого хочу. У Джо свої бажання. Але понад усе ми прагнемо, щоб бодай раз у своєму занудному мамському житті ти ухвалила рішення, яке зробить тебе щасливою.

І якщо це допоможе, нехай так і буде. Дій!

*Люблю,
Твоя любя донька (Корі)*

РОЗДІЛ 1

За три місяці до того

Є багато людей, яких не очікуєш зустріти в маленькому містечку в Пенсильванії. Тих, кого чекаєш побачити, значно менше. Чи не щодня я зустрічаю свою найкращу подругу Ліну — ми викладаємо в одній школі, тому, навіть не домовляючись про зустріч, ми таки здибуємося в коридорах, в учительській або ж на паркінгу, поки зішкрібаємо кригу з наших автівок аж до самісінького квітня.

А ще очікувано зустріти найкращу подругу моєї доньки, Трініті. Господи, день без Трініті буде дивом. Трініті в школі, Трініті в нас удома, Трініті в авто на паркінгу біля басейну, де тренується моя донька, очікує на закінчення заняття, щоб піти поблукати містом і позадивлятися на хлопців.

Не дивина побачити й мою лікарку-стоматолога. Ми зустрічаємося з нею щосуботи на фермерському ринку, де вона разом з іншими жіночками з церкви продає мило й свічки ручної роботи. Якщо я не зазираю до їхнього прилавка, щоб привітатися, вона пише мені невеличку записку й надсилає її поштою. Вона надзвичайно ошадлива, тому я знаю, скільки клопоту їй це завдає. Вона мені пише таке-от: «Люба Емі, я хвилююся за тебе. Будь ласка, повідом, чи у вас із дітьми все гаразд. З Божою любов'ю Міріам».

Є й люди, яких не очікуєш побачити. Скажімо, Джеймі з серіалу «Чужоземка». Хай як я шукала, проте ніколи його не зустрічаю. Ні на ринку, ні в школі, ні на змаганнях «Одісея розуму»¹, у яких бере участь мій син.

¹ «Одісея розуму» — міжнародна освітня програма, метою якої є розвиток нестандартного мислення в дітей та молоді. (Тут і далі прим. пер.)

Або Опру. Я залюбки зустрілася б із Опрою. Думаю, з нею цікаво поговорити про книжки.

Або мого чоловіка.

Та от тільки він тут. Ми одружені вже протягом вісімнадцяти років. Востаннє я бачила його три роки тому, коли доньці було дванадцять років, а сину — вісім. Він узяв невеличку валізу, яку можна проносити як ручну поклажу, склав туди сорочки, що їх я напасувала, краватки, які я обирала, змінний костюм, одяг для пробіжок, набір для гоління і шість видів різних заспокійливих ліків — та й поїхав у відрядження до Гонконгу. І не повернувся.

Він знову тут.

Це ж напевно він, стоїть біля бактерицидних пластирів у аптеці неподалік нашого будинку. Він дивиться на мене. Намагається всміхнутись. І я тієї-таки миті розумію, з боєм усвідомлюю, чому він тут. *Я багато років боялася цього.*

То було лише питанням часу.

Він хоче повернути своє життя.

Як і будь-яка самореалізована, успішна, досвідчена, доросла жінка вчинила б у цій ситуації, я присідаю за стійкою з вушними паличками.

Безглуздий учинок. Джон стоїть десь за три метри від мене, і він точно бачив мене. На його обличчі промайнула дурнувата усмішка, яку я впізнаю будь-де. Вона супроводжується ледь помітним знизуванням плечем. Із тих усмішок, які означають «Вибач, але я забув дорогою додому зайти по молоко, й ось я тут, такий виснажений після тривалого дня, і вже надто пізно відряджати мене назад, тож, може, діти завтра вранці поїдять вівсянку на воді?» У моїх учнів є така сама усмішка, що означає «Чи не могли б ви поставити мені “відмінно” за старання?»

Однак проблема в тому, що Джон не забув купити молоко дорогою додому. Він забув прийти додому, крапка. Упродовж останніх трьох років він забував приходити додому, виховувати дітей, сплачувати рахунки й бути вірним дружині. І насправді, після всього цього вираз обличчя мав би бути

дещо іншим. Я воліла б, щоб його вираз обличчя був, скажімо, такий, наче його колишня дружина от-от загатить йому тупим предметом по голові.

Сидячи в кінці ряду засобів для надання першої допомоги, я намагаюся знайти тупий предмет.

Утім, єдине, що бачу, — це яскраві рожеві хулахупи. Нелегко буде вдарити чоловіка пластиковим хулахупом із блискітками так, щоб він знепритомнів, але таки досить довго й не без утіхи я розмірковую про те, що варто все ж таки спробувати.

— Емі? — запитує Джон. — Це ти?

Він знає, що то я. Я знаю, що то він. Я упізнала б його будьде. Майже рік після його від'їзду він постійно ввижався мені в автомобілях у місті, — при цьому моє серце щоразу стискалося, а потім краялося, коли я придивлялася. Від кожної такої хибної тривоги я відчувала безмежну втому. Якось, лише за кілька тижнів після того, як він нас покинув, мені привидівся схожий на Джона за постаттю чоловік на задньому сидінні автомобіля з логотипом спільних поїздок, який повертав на нашу вулицю. І мене охопило відчуття цілковитої упевненості, *переконаності*, що це він. У венах запульсувала кров, і я почувалася так, ніби... не знаю... ніби опинилася в прірві без їжі й води, і раптом побачила, що хтось наближався з мотузковою драбиною, щоб урятувати мене. Я зупинилася й чекала, поки авто припаркується біля нашого будинку. Та цього не сталося. Через дзеркало заднього огляду я спостерігала, як воно, не сповільнюючись, проїхало повз. Було так тяжко, що ще хвилин двадцять я не могла кермувати автівкою.

Проте нині все інакше. Це не навчальна тривога. Він повернувся, але я ліпше помру від спраги, ніж ухоплюся за мотузку, яку він мені запропонує.

— Джоне, — кажу, безглуздо вдаючи, ніби щойно його помітила, і виходжу до нього з-за стійки. Неподалік бачу пакети з льодом, упаковки марлі й тюбики з неоспорином для надання першої допомоги. Усе це нам знадобиться після того, як я відгепаяю його дитячими іграшками й величезними пляшками з вітаміном D.

— Не можу повірити, що ти тут, — говорить він, поки я ошелешено витріщаюся на нього.

Не може повірити, що я тут? У місті, де ми жили разом майже два десятки років? Де наші діти вимовили перші слова і ступили перші кроки, а тепер чекають на мене вдома, коли я повернуся з... я дивлюсь у свій кошик і розумію, що геть забула, по що я сюди прийшла — попкорн для мікрохвильовки, тампони й клерасил?

— Тобто я сподівався прийти додому, щоб поговорити з тобою, і хвилювався, як ти це сприймеш і як застати тебе на одинці перед тим, як побачитися з дітьми, але так на краще, еге ж? Так я не вриваюсь у ваш простір.

Я й далі пильно дивлюся на нього. Хочеться кричати. І плакати. Кортить бути тією, яка може вчепитися комусь в обличчя пазурами. Утім, я не така, і ми в аптеці, тому я просто дивлюся.

— Емі? — звертається Джон. — Емі, з тобою все гаразд?

— Іди геть, — механічно відповідаю йому. — Я не знаю, чому ти тут, але ти нам не потрібен. Іди геть. Негайно.

Я ставлю свій кошик, який раптом став до болю важким, і відмахуюся від нього, наче це птах, який сів надто близько до мене в парку.

— Вибач, — говорить чоловік. — Вибач, але я не піду.

Раптом мене осяває: тут продаються милиці. Я могла б завдати йому тілесних ушкоджень милицею, особливо тією, що з триногою для додаткової опори.

— Емі? — повторює він. Я всміхаюся? Можливо, навіть шкірюся? Це той день, коли я нарешті остаточно з'їду з глузду? Я відчуваю, що от-от почну сміятися, сама не тямлячи чому. — Може, сядеш? — запитує Джон.

А потім він робить дещо аж таке неприйнятне, таке за межами припустимого, що я *мало не вирішую* плюнути на людей довкола й на плітки, просто щосили заволавши, щоб зупинити його.

Він тягнеться, щоб узяти мене за руку.

Я відводжу її.

— Ой, ні, — кажу і вмить цілком оговтуюсь, а фантазії про те, щоб учинити фізичну розправу, закричати або сховатися, враз зникають, і я нарешті повертаюся до реальності й глибоко вдихаю.

— Джоне, я й гадки не маю, що ти тут робиш, але минуло три роки відтоді, як ми востаннє тебе бачили, відтоді, як ти жив зі мною й моїми дітьми і щодня, день у день, ділив зі мною ліжко, обідній стіл і життя. Три роки. Більш як тисяча днів. І ти не можеш повернутися сюди, зайти до цієї аптеки, придбати такий самий бактерицидний пластир, як у моєму списку покупок, і намагатися взяти мене під руку, наче я якась недієздатна. І це після всіх днів і ночей, іпотечних виплат, рахунків за спожиту електроенергію й походів до клятого зубного лікаря. Ти не можеш. НЕ МОЖЕШ.

Джон має пригнічений вигляд. Його дурнувата усмішка змінилася на біль, так само глибокий і неосяжний, як і мій. І зненацька я розумію, що він також у прірві. І він сподівається, що я саме та, хто має мотузку.

Хитаючи головою, він промовляє всі ті слова, що їх я мріяла почути від нього кілька років тому, коли Джон тільки-но покинув нас і весь світ перевернувся. Та зараз вони відлунюють різким, болючим дзвоном у вухах.

— Твоя правда, — каже він. — Я вчинив жахливо, і мені дуже, справді, дуже прикро. Але я тут не для того, щоб знову завдати тобі болю. Я повернувся, щоб усе виправити.

— Не знаю, як ти це зробиш, — чесно відповідаю йому.

— Тобі й не треба цього знати, — говорить Джон, і ці слова так роззброюють, що мені забирає мову. — Це моя справа. І саме тому я тут. Я хочу бути чоловіком, яким мав би бути — справжнім батьком для наших дітей. Хочу спробувати бути тим батьком, на якого вони заслуговують. Я прагну все виправити, — говорить він, підіймаючи мій кошик з підлоги.

— То чого він хоче?

Моя донька Корін, син Джозеф і найкраща подруга Ліна сидять у моєму, тобто в нашому будинку; це чудовий

«форсквер»¹, розташований неподалік школи «Кантрі Дей», де я працюю. Як і більшість хороших речей, мій будинок потребує великих витрат. Він робить усе, щоб мені геть не таланило заощадити бодай якісь гроші. Якщо будинок помічає, що я якимось чином приховала сотню доларів, щоб на тиждень відвезти дітей до національного парку, в ньому щось ламається. Думаю, він боїться бути полишеним.

Коли Джон жив з нами, серйозних проблем із цим не виникало. Він був надзвичайно вправний і завжди радий днями соватися по дому й лагодити те, що потребувало ладу, переглядаючи на ютубі відео, як це зробити. І навіть коли він чогось не міг осилити й доводилося викликати ремонтника, з досить непоганою зарплатнею штатного юриста у великій харчовій компанії Джон міг легко сплатити рахунок.

Будинок був великим задумом від початку. Коли ми переїжджали, він уже мав сто років, і менше років йому не ставало. Але всі проблеми можна було розв'язувати одну по одній. Оновили електропроводку, зняли гнилизну й трухлявину зі стін, зміцнили фундамент, замінили дерев'яну оббивку на архітектурно привабливішу. Усе поступово, без поспіху. Зростаючи в поселенні амішів², де не було крамниць із будівельними матеріалами, Джон навчився лагодити будь-що самотужки.

Мабуть, усе, крім самого себе. Щоб уладнати те, що зіпсувалося в його житті, він застосував двоетапний підхід. Етап 1: тримати всі емоції в собі, щоб ніхто не здогадався, що щось не так. Етап 2: утекти від дружини й сім'ї.

— Він хоче... — затиноюся. Тепер, після того, як упродовж трьох довгих самотніх років я захищала його репутацію перед дітьми (щоб оборонити їхні спогади), не можна дати їм підстави думати, що їхній батько — покидьок. — Діти, він

¹ «Форсквер» — проект дому в стилі «американський квадрат» (*American Foursquare Style*).

² Аміші — представники найконсервативнішого протестантського релігійного руху, характерною рисою якого є суворе дотримання Святого Письма.